

Ålesund
kommune

Årsplan

Midtbyen barnehage 2022/2023

Open, engasjert og modig

Innhold

Formålet med barnehagen sin årsplan	3
Årsplanen sin funksjon	3
Barnehagen sitt samfunnsmandat	3
Midtbyen barnehage	4
Barnehagen vår	4
Visjon	4
Verdier	4
Barnehagen sitt innhold	5
Barnehagen sine satsingsområder	7
Barns medvirkning	7
Samarbeid	7
Samarbeid mellom hjem og barnehage	7
Samarbeid mellom barnehagen og andre aktører	8
Taushetsplikt, opplysningsplikt og avvergelsesplikt	9
Overganger	9
Når barnet begynner i barnehagen	9
Overganger i barnehagen	10
Overgangen mellom barnehage og skule	10
Barnehagen som pedagogisk virksomhet	11
Planlegging	11
Vurdering	12
Dokumentasjon	12
Tilrettelegging av det allmennpedagogiske tilbudet for barn som trenger ekstra støtte	13
Arbeidsmåtene til barnehagen	13
Progresjon	13
Slik jobber vi i Midtbyen barnehage:	13
Fagområdene	15
Årshjul	17
Kilder	17

Formålet med barnehagen sin årsplan

Årsplanen er et arbeidsredskap for barnehagepersonalet og dokumenterer valg og begrunnelser til barnehagen
(Rammeplan for barnehagen - innhold og oppgaver, 2017, s. 37)

Barnehagen er en pedagogisk virksomhet hvor innholdet skal planlegges og vurderes.

Barnehagen sitt pedagogiske arbeid skal ta utgangspunkt i lov om Barnehager og rammeplan for barnehager. Med utgangspunkt i rammeplanen skal barnehagen sitt samarbeidsutvalg (SU) fastsette årsplan for barnehagen.

Hver barnehage utarbeider årsplan for hvert barnehageår. Årsplanen blir publisert på nett og sendes ut til alle foreldre/foresatte på epost når den er fastsatt.

Årsplanen skal være grunnlag for videre arbeid med planer for kortere og lengre tidsrom, og for ulike barnegrupper ved behov.

Årsplanen sin funksjon

Årsplanen skal synliggjøre hvordan barnehagen omsetter lov om Barnehager i praksis, og arbeider målrettet for å sikre det pedagogiske arbeidet. Ifølge rammeplanen har planlegging av barnehagen sitt innhold og arbeid flere funksjoner:

- Personalet får grunnlag til å tenke og handle systematisk i det pedagogiske arbeidet
- Det gir kontinuitet og progresjon for enkeltbarn og barnegruppa
- Synliggjøring av barnehagens tolkning og realisering av rammeplanen
- Gir utgangspunkt for refleksjon og utvikling av virksomheten

Barnehagen sin årsplan er også et viktig dokument for eier og myndighetenes oppfølging og tilsyn med barnehagen. Den er nyttig å bruke i samarbeid med foreldre og andre samarbeidspartnere.

Barnehagen sitt samfunnsmandat

Barnehagen skal i samarbeid og forståelse med hjemmet ivareta barnas behov for omsorg og lek, og fremme læring og danning som grunnlag for allsidig utvikling.

Barnehagen skal bygge på grunnleggende verdier i kristen og humanistisk arv og tradisjon, slik som respekt for menneskeverdet og naturen, på åndsfrihet, nestekjærlighet, tilgivelse, likeverd og solidaritet, verdier som kommer til uttrykk i ulike religioner og livssyn og som er forankret i menneskerettighetene.

Barna skal få utfolde skaperglede, undring og utforskertrang. De skal lære å ta vare på seg selv, hverandre og naturen. Barna skal utvikle grunnleggende kunnskaper og ferdigheter. De skal ha rett til medvirkning tilpasset alder og forutsetninger.

Barnehagen skal møte barna med tillit og respekt, og anerkjenne barndommens egenverdi. Den skal bidra til trivsel og glede i lek og læring, og være et utfordrende og trygt sted for fellesskap og vennskap. Barnehagen skal fremme demokrati og likestilling og motarbeide alle former for diskriminering

(Lov om barnehager, 2005, §1. Formål)

Midtbyen barnehage

Barnehagen vår

Vi har tre avdelinger i barnehagen og våre avdelinger har navn etter steder i nærmiljøet. Kniven, Kanona og Andedammen.

Størrelse og aldersinndeling på de ulike avdelingene varierer noe fra år til år, alt avhengig av årets barnekull. Barnehagen er godkjent for 62 ekvivalenter. Barn under tre år teller som to ekvivalenter. Antall barn og alder kan derfor variere fra år til år.

Barnehagens åpningstid er: 07.15 – 16.45

Visjon

Visjon i egen barnehage:

Barnet i sentrum

Vår visjon skal gjøre noe med hvordan vi tenker og ønsker for oss å vise at vi har søkelys på barnet i sentrum:

- Våre handlinger og planer skal sette barna i sentrum og vise både individuelle hensyn og lære barna å være deltaker av grupper i ulik størrelse
- Benytte oss av og vise barna det mangfold av muligheter som finnes i vår nærmiljø, - Ålesund sentrum

Verdier

- **Sosial- og emosjonell kompetanse.** Gjennom systematisk arbeid over tid jobber vi for å øke barnas sosiale og emosjonelle kompetanse. Ut fra aldersadekvate behov lære barna å ta selvstendige valg og samhandle med andre. Gjennom egnede aktiviteter øver barna på å håndtere følelser, bygge og opprettholde vennskap, sette grenser for seg selv og vise respekt for andres grenser. Det er livsmestring. Barna blir en bidragsyter for gode læringsmiljø på alle arena, nå og i framtiden.
- **Inkludering og fellesskap:** Vi ønsker at alle skal høre til et fellesskap. Ikke alle gjør det. Å bli inkludert i et fellesskap er avgjørende for trivsel og tilhørighet, det er et grunnleggende menneskelig behov. Dette er et felles ansvar.

Vi ved Midtbyen barnehage vil arbeid for at barna opplever seg som en del av et fellesskap:

- o Jeg er en som er verdt å lytte til
- o Jeg har tanker, ideer, initiativ som er interessante for andre
- o Jeg har noe å gi til andre, de liker meg.

Det samme gjelder for personalet som arbeider ved barnehagen samt alle foresatte til barna. Vi jobber for sterke fellesskap, og ønsker at alle som møter oss skal tenke inkludering og handle for fellesskap i sine valg.

- **Læring og utvikling:** Læringsprosesser og utvikling er viktig. Vi jobber for å legge til rette for læringsprosesser på alle områder, både relasjonelt og fagorientert. Dette gjelder for barn og voksne. Det innebærer at alle får utfordringer ut over det de kan akkurat nå. I dette arbeidet med barna er det ikke resultatet, men prosessene som vektlegges, og de skal være lekpreget.

Barnehagen sitt innhold

Innholdet i barnehagen skal være allsidig, variert og tilpassa enkeltbarnet og barnegruppa. Barnehagen skal se arbeidet med omsorg, danning, lek, læring, sosial kompetanse og kommunikasjon og språk i sammenheng og bidra til den allsidige utviklingen til barna. (Rammeplanen kap 3)

o Omsorg

Skal prege alle møter i barnehagehverdagen. Omsorg handler om kommunikasjon, nærvær, holdninger og personlige egenskaper.

Personalet ved Midtbyen barnehage viser at de tar ansvar for relasjonsbygging og skaper nødvendig trygghet og tilhørighet når barna har behov for det. Omsorg handler om relasjoner mellom voksne og barn og barn og barn.

Vår betegnelse på en omsorgsfull voksen er en voksen som evner å møte barn med anerkjennelse, respekt og empati. Foreldre kan bidra til kvalitet i omsorgen ved å hilse på andre barn når de kommer om morgenen eller henter på ettermiddagen. Omsorg synliggjøres i vennlighet og oppmerksomt nærvær.

Å vise omsorg handler om å hjelpe barna til å både regulere, beskrive og håndtere alle sine følelser. Gode omsorgsfulle relasjoner gir barna nødvendig mulighet til å uttrykke alle sine følelser. Ved å uttrykke egne følelser bygger barna selvfølelse og opplevelser av å mestre livet.

Mål for Midtbyen barnehage under området omsorg:

- 1) Alle barn blir møtt av voksne som lytter til og hjelper med deres behov.
- 2) Barna utvikler sine evner til å uttrykke, håndtere og regulere egne følelser
- 3) Alle barna får oppleve fellesskap, egen respekt og respekt for andre.

o Lek:

Barn leker for å ha det gøy, og leken gir barn en følelse av å ha det godt her og nå.

Lek er en verden som skaper glede. Denne verdien leken har for barn - er det vi kaller lekens egenverdi. Gjennom å leke utvikler barn sine grunnleggende ferdigheter og lek er av stor betydning for barnas psykiske helse. Å leke er en fantasiverden hvor barna får øve på forhandling, selvhevdelse, tilpassing, språk, bytte på/turtaking, bearbeiding av hva de har erfart eller utforske områder eller tema de er nysgjerrige på.

Ved Midtbyen barnehage legger de voksne til rette for at barn skal få leke, og hjelper barna med tilrettelegging slik at de får gode lekeerfaringer.

Mål for Midtbyen barnehage under området lek:

- 1) Vi tilrettelegger gode møteplasser for barna hvor de får oppleve tilhørighet i fellesskapet
- 2) Våre planlagte og spontane aktiviteter skal bære preg av glede og lek

o Danning

En danningsprosess er en del av et livslangt løp, og relateres til alt vi lærer om oss selv og miljøet/verden rundt oss. Danning handler om å være myndig og modig, ha evne til kritikk og til å delta i demokratiet, øve innflytelse, kunne argumentere og kunne lytte. Danning former oss til å bli den vi er, og har betydning for hvordan vi

prater, hvordan vi samhandler med andre, for humor, glede og for hvordan vi opplever den verden vi lever i.

I møte med andre barn og voksne pågå barnas dannelsesprosess gjennom hele barnehagehverdagen.

Mål for Midtbyen barnehage under området danning:

- 1) Hvert enkelt barn skal få være seg selv, oppleve mestring og lære å stå opp for seg selv og for andre
- 2) Barnehagens miljø skal være gjennomgående preget av gjensidig respekt, toleranse og anerkjennelse

o Læring

I barnehagen skal vi jf. våre styringsdokumenter ha fokus på læring. Når vi jobber med læring i barnehagen er det barnas *læringsprosesser* vi setter i størst fokus. Barnehagen er både en lekearena og en arena for læring. I barnehagen foregår læring i hovedsak i forbindelse med lekeorienterte aktiviteter. Barna skal ta aktivt del i sine læringsprosesser. Deres egne interesseområder og spørsmål skal videre danne grunnlaget for læringsprosessene. Ved Midtbyen barnehage jobber vi for å skape et miljø som gir barna lyst til å leke, utforske og lære.

Personalet viser barnas læringsprosesser gjennom å dokumentere pedagogisk. Disse dokumentasjoner kan igjen skape en ny inspirasjon både for egne og andres videre læringsprosess.

Mål for Midtbyen barnehage under læring:

- 1) Barnas læringsprosesser er synlig i våre planer og vår pedagogiske dokumentasjon
- 2) Personalet inspireres at barnas interesser og er medforskere sammen barna

o Vennskap og fellesskap

Midtbyen barnehage har som fokus å bidra til sterke barnefellesskap. Barnehagen skal være et inkluderende barnefellesskap der alle skal med. Vi skal være et sted hvor alle barna inkluderes i et fellesskap med andre barn, helt fra de starter i barnehagen. I møte med fellesskapet lærer barna om hvordan de kan hevde seg selv positivt ovenfor andre barn. De voksne har en viktig rolle som observatør og veileder i barnas samspill. Barna skal møte voksne som støtter dem i utviklingen av sine sosiale ferdigheter og som kan hjelpe barna med å oppdage uheldige samspillsmønstre. De voksne lærer barna hvordan de kan finne sin plass i fellesskapet på en positiv måte. Å opprette og videreføre kontakt med andre er viktig for å få lekekamerater. Vi jobber for å styrke barnas sosiale handlingskompetanse.

De voksne støtter barna med positiv selvhevdelse gjennom å forsterke det barna er gode til, hjelpe barna til å bli oppmerksomme på hverandre og konsekvenser av egne handlinger, bekrefte initiativ fra barna, anerkjenne følelser, og dele glede og humor. Hvordan de voksne støtter barna positivt har konsekvenser for barnegruppen.

Mål for Midtbyen barnehage under vennskap og fellesskap:

- 1) Barnegruppene har en god dynamikk preget av inkludering og gjensidig respekt
- 2) Alle barna evner å hevde seg selv på en *positiv* måte inn i fellesskapet gjennom blant annet positiv oppretting av kontakt, hente positiv oppmerksomhet fra andre, uttrykke egne ønsker og behov og håndtere konflikter med andre på en konstruktiv og respektfull måte.

Barnehagen sine satsingsområder

Barnehagen forholder seg til nasjonale og lokale føringer og retningslinjer.

- Lov om Barnehager
- Rammeplan for barnehager
- ReKomp «Observasjon, planlegging, vurdering og dokumentasjon»
- Sterke barnefellesskap – sosial kompetanse

Barns medvirkning

Barnehagen skal ivareta barns rett til medvirkning ved å legge til rette for, og oppmuntre til at barna kan få uttrykke sitt syn på barnehagen sitt daglige innhold, jf. Lov om barnehager kap II-§3, grunnloven §104 og FNs barnekonvensjon artikkel 12 nr.1

Ifølge rammeplanen kapittel 4 skal barnehagen være bevisst på de ulike uttrykksformene til barna og legge til rette for medvirkning på måter som er tilpassa alder, erfaring, de individuelle forutsetninger og behov barna har.

Ved Midtbyen barnehage medvirker barna i det daglige gjennom blant annet å delta i prosjektarbeid og samlingsstunder. Disse er eksempler på aktiviteter hvor det er særlig vektlagt å lytte til barnas tanker, ideer og meninger. Noen uttrykker seg verbalt mens andre uttrykker seg kroppslig. Det at barna skal ha medvirkning og innflytelse betyr ikke at de skal få gjøre alt hva de vil. Vi tilrettelegger for barns medvirkning ut fra alder og modenhet. Progresjon knyttet til barns medvirkning vil derfor være i en naturlig utvikling. Vi ønsker at barna skal få gode mestringsopplevelser og søker derfor etter hva barna kan og interesserer seg for. Vi tilrettelegger også forskjellige hverdagslige situasjoner på en slik måte at barna skal ha gode forutsetninger for egen mestring. Eksempler på dette kan f.eks. være måltid og påkledning. Barna får gjennom dette kjenne at de kan påvirke valg i egen hverdag og kjenne på mestring. En åpen og tillitsfull dialog er en viktig forutsetning for å gi rom for barns medvirkning.

Midtbyen barnehages mål for barns medvirkning:

- 1) Alle barna skal få oppleve at de blir lyttet til og at deres interesser og innspill påvirker barnehagehverdagen
- 2) Alle barna skal få oppleve mestring

Samarbeid

Samarbeid mellom hjem og barnehage

Samarbeidet mellom hjemmet og barnehagen skal alltid ha barnets beste som mål. Foreldrene og barnehagepersonalet har et felles ansvar for at barna skal trives og utvikle seg (Rammeplanen kap 5)

For å sikre samarbeidet med hjemmet, skal hver barnehage ha et foreldreråd og et samarbeidsutvalg. Foreldrerådet består av foreldre/foresatte til alle barna og skal fremme deres fellesinteresser og bidra til at samarbeidet mellom barnehagen og foreldregruppa skaper et godt barnehagemiljø. Samarbeidsutvalget (SU) skal være et rådgivende, kontaktskapende og samordnende organ. Samarbeidsutvalget består av foreldre/foresatte og ansatte i barnehagen, slik at hver gruppe er likt representert. Barnehagen sin eier kan delta etter eget ønske, men ikke med flere representanter enn i hver av de andre gruppene.

Barnehageeier skal sørge for at saker av viktighet blir framlagt for foreldrerådet og samarbeidsutvalget.

Foreldreråd består av alle foreldre/foresatte til alle barna.

SU består ved **Midtbyen barnehage** av tre foreldre og tre ansatte samt styrer.

Både foreldrerrepresentanter og representanter fra personalet har en vara hver.

Foreldrene sikres medvirkning i barnehagens samlede virksomhet gjennom deltakelse i foreldreråd og samarbeidsutvalg.

- **Formell foreldrekontakt:**

o **Foreldremøter 1-2 ganger i året**

Vi arrangerer foreldremøter hver høst og hver vår. Vi har et ønske om at våre foreldremøter skal være noe foreldrene ser fram til. På våre møter ønsker å dele våre tanker rundt vår pedagogikk, langsiktige planer og hva vi er opptatt av her og nå. Vi ønsker at foreldre skal få anledning til å sette seg inn i barnas hverdag i barnehagen.

o **Foreldresamtaler 2ganger i året, eller etter behov**

Hver høst og hver vår inviterer vi til foreldresamtaler. På disse samtalene vil foreldre få informasjon om barnas utvikling, men ønsker samtidig at foreldre skal bidra med informasjon om barnet slik de opplever det, i tillegg til områder som kan være viktige for barnehagen å kjenne til hva angår hjemmesituasjon. Målet er å skape en arena for god dialog med utgangspunkt i det beste for barnet.

o **SU møter 2 ganger i året**

Vi inviterer til SU møte 1-2 ganger i året. Det første møtet har ofte en formell art hvor SU konstituerer seg, signerer taushetserklæring og enes om hvordan arbeidet rundt fastsetting av barnehagens årsplan skal gjennomføres. Det neste møtet omhandler i stor grad fastsetting av årsplan og barnehagens innhold og satsningsområder for inneværende barnehageår, samt fastsetting av dato for planleggingsdager til kommende barnehageår.

- **Uformell foreldrekontakt:**

- o Den daglige kontakten i bringe- og hentesituasjoner
- o Arrangementer som f.eks. FN-dagen og sommerfest

Midtbyen barnehages mål med foreldresamarbeid:

- 1) Avdelingene sender ut periodeplaner og periodebrev med evalueringer til foreldre
- 2) Utfylt skjema tilknyttet foreldresamtaler (barnas utviklingssamtaler) sendes til foreldre i forkant av samtalen for gjennomlesing/forberedelse
- 3) Foreldremøter, foreldresamtaler og arrangementer skal preges av en inkluderende og anerkjennende atmosfære, basert på gjensidig respekt
- 4) Gjensidig informasjon utveksles i bringe- og hentesituasjoner

Samarbeid mellom barnehagen og andre aktører

Regjeringen forventer – at kommuner og fylkeskommuner arbeider målrettet for en felles kultur for samarbeid på tvers av tjenestene for å gi barn og unge som treng det, et helhetlig tilbud. Godt tverrfaglig samarbeid handler om at ulike fagmiljøer arbeider sammen og ser tilbudet til barn og unge i sammenheng
(Meld.St. 6, 2019-2020, s. 6)

I Ålesund kommune samarbeider alle barnehagene tverrfaglig med ulike aktører som for eksempel PPT, barnevernstjenesten, helsestasjoner, skoler og lignende.

Ved **Midtbyen barnehage** har vi også et nært samarbeid med Høgskolen i Volda tilknyttet både praksisstudenter og ulike faglige utviklingsprosjekter. For barnehageåret 2022-2023 vil det komme barnehagelærerstudenter i praksis gjennom store deler av året. ReKomp-satsningen skjer også i nært samarbeid med Høgskolen i Volda.

Taushetsplikt, opplysningsplikt og avvergelsesplikt

Barnehageloven § 20 pålegger taushetsplikt om forhold de ansatte i barnehagen blir kjent med gjennom sin stilling (jf. Fvl. § 13). Taushetsplikten er en viktig forutsetning for at barnehagen skal bli informert om opplysninger i forbindelse med familieforhold til barn som kan være avgjørende for opphold, trivsel og utvikling i barnehagen.

Barnehageloven § 22 pålegger ansatte i barnehagen, uten hinder for taushetsplikten, å gi opplysninger til barnevernstjenesten når det er grunn til å tro at det finnes mishandling av barn i hjemmet eller andre former for alvorlig omsorgssvikt, også kalt meldeplikt. I tillegg skal det gis opplysninger til barnevernstjenesten når det blir bedt om det.

Ifølge straffelovens generelle bestemmelse om å avverge, §196, er enhver forpliktet til å søke å avverge en straffbar handling eller følgene av den, på et tidspunkt når det fremdeles er mulig, og det framstår som sikkert eller mest trolig at handlinga er eller vil bli begått. Den generelle avvergingsplikta gjelder også ansatte i barnehagen.

Alle tilsette i barnehagen har godkjent politiattest.

Overganger

Når vi samtaler om overganger, er det gjerne de større overganger fra hjem til barnehage eller fra barnehage til skole vi tenker på.

I barnehagen er imidlertid hverdagen full av overganger som barna må forholde seg til, hver dag. Overganger er viktige, og alle inneholder læring og mye lek.

Eksempler på overganger i en barnehagehverdag er når barna kommer til barnehagen, fra lek til måltid, fra måltid til hvile, rydding etter lek, overgang mellom ute og innetid, og når barna skal avslutte leken med sine barnehagevenner for å gå hjem.

Vår kunnskap om barn forteller oss at alle barn har behov for forberedelse i forbindelse med overganger, noen mer enn andre.

Dagsrytme og struktur er viktig støtte for overganger.

Vi jobber for at overganger mellom hverdagsaktiviteter skal være preget av godt klima og mestring.

Når barnet begynner i barnehagen

Barnehagen skal i samarbeid med foreldrene legge til rette for at barnet kan få en trygg og god start i barnehagen. Barnehagen skal tilpasse rutiner og organisere tid og rom slik at barnet får tid til å bli kjent, etablere relasjoner og knytte seg til personalet og til andre barn (Rammeplanen kap 6)

Å begynne i barnehagen er en stor overgang, både for barna og for foreldrene. Personalet jobber ut fra kunnskap om den betydning trygghet har for å skape trivsel, livsmestring og utvikling. Vi ønsker i samarbeid med foreldre å tilrettelegge for at alle barn skal kjenne seg trygge hos oss. Vi vet hvilken betydning en forutsigbar og trygg hverdag har for barn. For at barna skal få en forutsigbar hverdag har alle våre avdelinger en fast dagsrytme.

Overgang: oppstart i barnehage – ny i barnehagen:

- o Foreldremøte for nye foreldre i mai/juni. På dette møtet vil vi formidle mer om hva dere kan forvente av oss i personalet og innhold ved Midtbyen barnehage. I tillegg ønsker vi å prate om hvordan vi kan samarbeide for å skape en best mulig tilvenningstid for barnet, og hvordan barn ulikt kan reagere på den første tiden i barnehagen.
- o Oppstartssamtale for alle nye foreldre senest 2 uker etter oppstart med fokus på de første dagene. Dersom ønskelig kan vi også tilby en Oppstartssamtale med fokus på eventuelle avklaringer før barnet starter i barnehagen (juni).
- o Den første tiden vil alle de nye barna og foreldrene få en kontaktperson de kan forholde seg til.
- o Vi har utarbeidet en informasjonsbrosjyre som alle nye foreldre får ved oppstart.

Overganger i barnehagen

Personalet skal sørge for at barnet og foreldrene får tid og rom til å bli kjent med andre barn og annet personale når et barn bytter gruppe (Rammeplanen kap 6)

Overgang fra småbarn til storbarn:

Trygghet og forutsigbarhet står også sentralt når barna skal bytte fra småbarnsavdeling til storbarnsavdeling. Vi har derfor innført disse interne rutiner:

- o Vi gjør interne avtaler for gjennomføring av besøksdager på storbarnsavdeling etter påske. Slik får barna bli enda bedre kjent med de andre barna som går på storbarn, de voksne som jobber der og rommene og hva de inneholder.
- o For de foreldre som ønsker kan vi tilby et felles informasjonsmøte for de barn som skal flytte fra småbarn til storbarn i mai/juni. Her vil vi prate om hvordan vi ser for oss oppstartstiden, forskjeller på dagsrytme mellom små og storbarn og generelt hva barn og foreldre kan forvente.
- o Vi jobber for at opparbeidet kunnskap om barnet i størst mulig grad overføres fra pedagogisk leder på småbarn til den ansvarlige pedagogisk leder på storbarnsavdeling. Dette for å oppnå en best mulig kontinuitet. Vi ønsker derfor å etterstrebe at begge disse pedagogiske ledere deltar på vårens foreldressamtale.

Overgangen mellom barnehage og skule

Barnehagen skal i samarbeid med foreldrene og skolen legge til rette for at barnet kan få en trygg og god overgang fra barnehage til skole, og eventuelt til skolefritidsordning (Rammeplanen kap 6)

Overgang fra barnehage til skole:

[Ålesund kommune har utarbeidet en egen plan](#) for overgang fra barnehage til skole som barnehagen skal følge.

- På høstens foreldremøte, informerer pedagogisk leder med ansvar for skolestarterbarna foreldre om hvilke rutiner barnehagen skal følge. Informasjonsbrosjyre til foresatte laget av Ålesund kommune blir også utdelt til foreldre på dette møtet.
- Pedagogisk leder sender ut informasjon om tanker for hvordan vi kan samarbeide til det beste for barna inn mot skolestart og innhold i egen oppsatt plan for førskolebarna for kommende barnehageår.

- o Det er særlig tre områder vi ønsker å vektlegge i vårt arbeid med skolestarter-barna. Disse med utgangspunkt i de forventninger vi vet barna vil få til skolestart:
 - Regler og språk: Å la barna få samarbeide og enes om sine egne venne- og trivselsregler for førskolegruppa. Barna jobber samtidig med å sette ord på egne opplevelser, følelser og vurderinger, og får erfaringer og en økt forståelse for både egne og andres behov. I skolen vil barna tidlig bli møtt med forventninger til disse områder.
 - Sosial- og emosjonell kompetanse: Trivsel er viktig for læring. Et godt læringsmiljø er viktig for læring. Vi jobber systematisk gjennom ulike aktiviteter for at barna skal bli trygge til å ta egne og selvstendige valg, og til å samarbeide med andre og vise respekt for ulikheter. Forankret i forskning ønsker vi med dette å bidra til kunnskap og erfaring hos barn som forebygger mobbing og krenkelser.
 - Språktrening: Når barna starter på skolen vil de bli godt kjent med vårt skriftspråk. I barnehagen jobber vi først og fremst for at barna skal få nysgjerrighet og lyst, samt kjenne på nytten av å lære skriftspråk. Vi jobber for øvrig systematisk med ulike aktiviteter for å høyne barnas verbale språklige evner. På denne måten jobber vi for at alle barna skal få like og gode forutsetninger til videre utvikling ved skolestart.

Midtbyen barnehages mål for overganger:

- 1) Vi skal legge til rette for at barn opplever gode overganger
- 2) Vi skal legge til rette for et godt samarbeid mellom barnehage og hjem

Barnehagen som pedagogisk virksomhet

Barnehagen skal være en pedagogisk virksomhet som skal planlegges og vurderes.
Barn og foreldre har rett til å medvirke i disse prosessene. (Rammeplan kap 7)

Ved Midtbyen barnehage har vi som målsetning å være faglig nysgjerrige og stadig være i utvikling.

Når vi har personalmøter, planleggingsdager samt noen øvrige interne møter jobber vi på tvers av avdelinger og ansvarsområder. Dette gjør vi for å kunne undersøke og reflektere rundt egen praksis sett fra flere perspektiv. Sett i sammenheng med den teori vi leser, er det i disse møter vi utvikler vår pedagogiske praksis og videre et godt læringsmiljø.

Planlegging

Barnehagen skal tenke og handle langsiktig og systematisk, og planleggingen må basere seg på kunnskap om barns trivsel og allsidige utvikling, individuelt og i gruppe (Rammeplan kap 7)

Ved Midtbyen barnehage har vi utarbeidet flere årshjul som omhandler vårt pedagogiske arbeid. Disse årshjul skal sikre at vi arbeider systematisk innenfor de krav og det mandat barnehagen er forpliktet å forholde seg til gjennom styringsdokumenter.

Vi arbeider samtidig ut fra et helhetlig perspektiv på læring, hvor prosjektarbeid står sentralt. Dette arbeidet skal være preget av at både voksne og barn samarbeider i utviklingen av prosjektene, og lede til kunnskapsutvikling både for og om barna.

Nærmere beskrivelser av våre tanker for prosjektarbeid står beskrevet i denne årsplan under tema «Arbeidsmåtene til barnehagen».

Mål for vårt arbeid med planlegging:

- 1) Sikre at vi jobber systematisk innenfor alle områder jf. styringsdokumenter
- 2) Sikre forutsigbarhet ved å sende ut periodeplaner og periodebrev til alle foreldre/foresatte som beskriver hva si skal gjøre og hva vi har gjort
- 3) Årsplan, halvårsplaner og månedsplaner som viser de mer langsiktige mål vi jobber mot og evaluering av disse, slik at planer kan justeres i forhold til ønsket måloppnåelse
- 4) Legge til rette for oppstart og overganger

Vurdering

Hovedformålet med vurderingsarbeidet er å sikre at alle barn får et tilbud som er i tråd med lov og forskrift (Rammeplan kap 7)

Ved Midtbyen barnehage jobber vi systematisk med vurdering og har iverksatt et internt system for dette arbeidet.

Gjennom vurdering ønsker vi å både utvikle og vedlikeholde kvaliteten på vårt arbeid i møte med enkelt barn og barna som del av en gruppe.

Hver måned vurderer vi skriftlig det arbeid personalet har gjort i møte med barna.

En oppsummering av våre vurderinger sendes til foreldre i våre månedsbrev.

- Når vi vurderer, reflekterer vi blant annet over:
 - o Hva har vi utforsket, vært opptatt av eller undret oss over – og hvordan er dette fulgt opp med enkeltbarn eller barnegrupper?
 - o Vi reflekterer over egen og hverandres engasjement og bidrag tilknyttet det pedagogiske arbeid i møte med barna
 - o Hvordan har vi brukt materialer, notater, praksisfortellinger, foreldredialoger, tegninger eller bilder til felles refleksjoner, - og hva har vi oppdaget gjennom dette?
 - o Hva kan summen av alle disse refleksjoner bidra inn til videre planlegging?
 - o Halvårsvurderinger: Hva har vi oppdaget som har hatt betydning for det pedagogiske arbeidet gjennom det siste halve året? Hvordan kan vi bruke disse oppdagelser til å videreutvikle vårt pedagogiske arbeid?
- o *Viser for øvrig til hva vi skriver om «Arbeidsmetoder i barnehagen» lengre ned i årsplanen.*

Dokumentasjon

Dokumentasjon av det pedagogiske arbeidet skal inngå i arbeidet med å planlegge, vurdere og utvikle den pedagogiske virksomheten. Vurderinger i forhold til trivsel og allsidig utvikling skal dokumenteres når det er nødvendig for å gi et tilrettelagt tilbud. Barn har rett til vern om sin personlige integritet. Foreldre har rett til å se og få utlevert dokumentasjon om egne barn, og til å få slettet eller korrigert opplysninger som er feilaktige eller misvisende. (Rammeplan kap 7)

Gjennom å dokumentere ønsker vi å synliggjøre både hva barna lærer og hvordan personalet arbeider. Observasjon, planlegging, vurdering og dokumentasjon henger sammen og er en handlingskjede som repeterer seg selv fortløpende i alt vårt arbeid.

Når vi reflekterer flere rundt de praksisfortellinger, konkrete, bilder eller filmer vi har innhentet fra hverdagen med barna oppnår vi pedagogisk dokumentasjon av vårt arbeid.

Det er viktig at også barna får ta del i våre dokumentasjonsprosesser. Dette gjør vi f.eks. gjennom at personalet er spørrelystne på hva barna har erfart eller hva de tenker rundt sin hverdag.

Å dokumentere pedagogisk bygger bro mellom teori og praksis.

- o *Viser for øvrig til hva vi skriver om «Arbeidsmetoder i barnehagen» lengre ned i årsplanen.*

Tilrettelegging av det allmennpedagogiske tilbudet for barn som trenger ekstra støtte

Barnehagen skal tilpasse det allmennpedagogiske tilbudet etter barnas behov og forståelse, også ved behov for ekstra støtte i kortere eller lengre perioder.

Barnehagen skal arbeide målrettet og systematisk for at barn som trenger ekstra støtte får et inkluderende og likeverdig tilbud, og slik være en del av et meningsfullt fellesskap.

Om det er grunn til å tro at barnet sitt behov ikke kan dekkes innenfor det allmennpedagogiske tilbudet, skal barnehagen opplyse foreldrene om retten til å kreve ei sakkyndig vurdering av om barnet har behov for spesialpedagogisk hjelp. Barnehagen skal sørge for at barn som mottar spesialpedagogisk hjelp, inkluderes i barnegruppa og i det allmennpedagogiske tilbudet.

(Rammeplan kap 7)

PROSJEKT «TIDLEG INNSATS OG SPESIALPEDAGOGISK HJELP»

Ålesund kommune ønsker å gi alle barn et likeverdig tilbud med høy kvalitet og god praksis. Et likeverdig tilbud vil kreve både tilrettelegginger og lokale tilpassinger av innholdet. Tidlig innsats handler om et godt pedagogisk tilbud og tilpasset omsorg til alle barn. Kvaliteten handler om de opplevelser og erfaringer både barn, foreldre og ansatte har av tilbudet som blir gitt, og blir skapt gjennom samarbeid.

Formålet med prosjektet er å:

- Styrke det allmennpedagogiske arbeidet
- Å øke bruk av ressurser på forebyggende arbeid og kunne møte behov til flere av barna innenfor det ordinære barnehagetilbudet
- Etablere nytt felles system for organisering og oppfølging av individuelle vedtak for spesialpedagogisk hjelp og tilrettelegging for barn med nedsatt funksjonsevne

Vi ønsker en helhetlig tilnærming til arbeidet. For oss handler helhetlig tilnærming om at barn sine uttrykk forstås i lys av både individuelle forståelser og omstendigheter, og miljøet barnet er en del av. Dette gjør at vi viser interesse for alle element som kan påvirke barnet sin trivsel, utvikling og læring.

Ved Midtbyen barnehage jobber vi systematisk med området ut fra oppsatt årshjul og møtekalender.

Hver høst avklarer vi hvordan ansvar og målfokus skal fordeles mellom barnehagens personal og spesialpedagog. Ved eventuelle endringer gjøres nye avklaringer. Hvordan barnehagen skal nå de mål som er satt, fastsettes i egne skriftlige planer. Gjennomført arbeid og mål evalueres minimum en gang på høst og en gang hver vår.

Arbeidsmåtene til barnehagen

Progresjon

Barnehagen skal legge til rette for progresjon gjennom valg av pedagogisk innhold, arbeidsmåter, leker, materiale og utforming av fysisk miljø (Rammeplan kap 8)

Ved Midtbyen barnehage mener vi at kompetanseutvikling skal skje i kollektive læringsprosesser hvor det reflekteres sammen over tid. Kompetanseutviklingen skjer i utvekslingen mellom teori og praksiserfaring.

Slik jobber vi i Midtbyen barnehage:

- **Prosjektarbeid**

I Midtbyen barnehage jobber vi med prosjekt som arbeidsmetode. Våre prosjekter varierer i både omfang og størrelse. Dette arbeidet skal være preget av at både voksne og barn samarbeider i utviklingen av prosjektene. De voksne tar utgangspunkt i de ideer, interesser, tanker og behov for ny kunnskap barna har i dette arbeidet. Gjennom prosjektarbeid ønsker

vi at barna skal få erfaring med blant annet demokratiske prosesser, ulike materialer, ny kunnskap om teamet, språk og sosial kompetanse. Våre prosjektarbeid skal synliggjøres både inne og ute i barnehagen gjennom for eksempel små utstillinger og variert dokumentasjon i form av bilder, tekst eller andre estetiske uttrykk. Barns medvirkning står sentralt i våre prosjektarbeid. I prosjektarbeid er *prosessene* i fokus.

- **Pedagogisk dokumentasjon**

I Midtbyen barnehage jobber vi for å innføre pedagogisk dokumentasjon som en naturlig del av alle våre læringsprosesser i møte med barna. Pedagogisk dokumentasjon er å være lydhør. Det er når vi dokumenterer og reflekterer at vi ser barns læringsprosesser.

Vi mener dette gir oss et godt grunnlag for å ta prosessen videre. Dokumentasjonen skal gi inspirasjon og refleksjon til videre arbeid med prosesser.

Dokumentasjon kan være bilder, praksisfortellinger, filmer og tekster. Pedagogisk dokumentasjon skal være et kollektivt arbeidsverktøy med hensikt av å utvikle og endre pedagogisk praksis.

Å jobbe med pedagogisk dokumentasjon som verktøy skal bidra til å synliggjøre barnas læringsprosesser, barnas lek og deres kompetanse.

Når barn og voksne reflekterer sammen om dokumentasjonen får denne et pedagogisk innhold. Denne vil igjen danne grunnlaget for veien vider i våre prosjekter.

Ved Midtbyen barnehage er det de pedagogiske lederne som har ansvar for at det tilrettelegges for dette arbeidet, og at barna får ta del i refleksjoner som fører til progresjon og utvikling av våre prosjekter.

- o **Pedagogisk dokumentasjon under prosjektarbeid:** for at prosjektarbeid skal fungere kreves det at personalet har avklart roller på forkant. Hvem som har ansvar for hvilke oppgaver. Dette skaper nødvendig rom for en høyere tilstedeværelse og fokus på selve prosjektarbeidet.

Det er spesielt to områder vi må avklare:

- Gjennomføring: hvem som skal ha ansvar for å veilede og fortelle barna hva de skal gjøre og holde deres motivasjon oppe underveis.
- Dokumentasjon: hvem skal ta bilder, observere og notere hva barna sier og gjør.
- o I etterkant av prosjektarbeids-økten reflekterer personalet som deltok under gjennomføringen sine opplevelser og erfaringer fra økten. Erfaringer deles. Vi har søkelys på barnas interesser og hvordan disse skal videreføres, både som individ og i gruppe.

- **Systematisk vurdering**

Vi ønsker å være i en dynamisk sone for kontinuerlig utvikling. For at vi skal kunne utvikle oss ønsker vi å kontinuerlig jobbe med systematisk vurdering av våre arbeid.

Pedagogisk dokumentasjon og praksisfortellinger er eksempler på vurdering Midtbyen barnehage har som fokus.

De pedagogiske lederne har hver måned ansvar for at det arbeidet som er gjort på hver sine avdelinger blir synliggjort gjennom månedsbrev som sendes ut til foreldrene.

- o **Barna:**

- Gjennom handling, ord, barnemøter og barnas respons i møte med aktiviteter, - både verbalt og nonverbalt
- Systematiske barnesamtaler med de eldste barna siste året i barnehagen

o Foreldre:

- Foreldreråd og SU: felles refleksjon og tilbakemelding på områder som omhandler barnehagens drift og årsplan
- Foreldremøter
- Ordinære foreldresamtaler
- Foreldresamtaler ved oppstart for nye barn eller ved behov/etter ønske

o Personalet:

- Muntlig og skriftlig felles evaluering og arbeid med årsplanarbeid
- Muntlig og skriftlig evaluering på avdelingsnivå fra avdelingenes arbeid med prosjektarbeid og fagområder etter hver fokus-periode
- Evaluering av det spesialpedagogiske arbeidet jf. egne rutiner for Ålesund kommune
- Muntlig og skriftlig evaluering av kortere temaarbeid, f.eks. nasjonaldag, FN dag, adventstid, nasjonaldag med flere.
 - All vurdering tar utgangspunkt i felles refleksjon på bakgrunn av praksisfortellinger, bilder, tegninger, filmer, tilhørende produkter og annet.

Midtbyen barnehages mål for progresjon:

- 1) Gjennom planer og pedagogisk dokumentasjon vise til barnas progresjon innenfor de områder som er beskrevet i denne årsplan samt det mandat vi jobber ut ifra.
- 2) Tilrettelegge vårt arbeid slik at alle barna får bygget sin kapasitet for læring innenfor alle områder, både individuelt og i fellesskap.

Fagområdene

Alle fagområdene henger sammen med hverandre. For å sikre vårt arbeid med fagområdene har vi laget en plan for hvilke perioder vi vektlegger de enkelte fagområdene spesielt.

Fagområder:	Rammeplanen har fastsatt disse mål for barnehagene: <i>Vi henviser ellers til utsendte periodeplaner og periodebrev for nærmere beskrivelse om hvordan vi skal og har jobbet konkret med disse fagområder innenfor de gitte perioder.</i>	Fokusmåned er:	Evalueres av avdelinger innen:
Kropp, bevegelse, mat og helse	«Gjennom arbeid med fagområdet skal barna få mulighet til å sanse, oppleve, leke, lære og skape med kroppen som utgangspunkt. Gjennom medvirkning i mat- og måltidsaktiviteter skal barna motiveres til å spise sunn mat og få grunnleggende forståelse for hvordan sunn mat kan bidra til god helse».	Mai, juni og aug	20.juni og 30.sept
Etikk, religion og filosofi	«Barnehagen skal la barna få kjennskap til fortellinger, tradisjoner, verdier og høytider i ulike religioner og livssyn og erfaringer med at kulturelle uttrykk har egenverdi. Barnehagen skal skape interesse for samfunnets mangfold og forståelse for andre menneskers livsverden og levesett. Gjennom å samtale om og undre seg over eksistensielle, etiske og filosofiske spørsmål skal barn få anledning til selv å	Sept og okt	31.okt

	formulere spørsmål, lytte til andre, reflektere og finne svar. Slik skal barnehagen bidra til å legge grunnlag for kritisk tenkning og dømmekraft».		
Nærmiljø og samfunn	«Barnehagen skal bidra til kunnskap om og erfaring med lokale tradisjoner, samfunnsinstitusjoner og yrker slik at barna kan oppleve tilhørighet til nærmiljøet. Kulturelt mangfold, ulike levevis og ulike familieformer er en del av fagområdet. Gjennom lek og varierte aktiviteter skal barna få erfaring med å lytte, forhandle og diskutere og få begynnende kjennskap til menneskerettighetene. Fagområdet skal omfatte kjennskap til samisk språk, kultur og tradisjon og kjennskap til nasjonale minoriteter. Grupper med langvarig tilknytning til landet defineres som nasjonale minoriteter. I Norge er dette kvener/ norskfinner, jøder, skogfinner, rom og romanifolk/tatere».	Sept og okt & feb	31.okt og 28.feb
Kunst, kultur og kreativitet	«I arbeid med fagområdet skal personalet stimulere barnas nysgjerrighet, utvide deres forståelse og bidra til undring, undersøkelser, utprøvinger og eksperimentering. Barnehagen må legge til rette for og videreutvikle barnas kreative prosesser og uttrykk».	Nov og des	20.des
Natur, miljø og teknologi	«Barnehagen skal legge til rette for at barna kan få et mangfold av naturopplevelser og få oppleve naturen som arena for lek og læring. Barnehagen skal legge til rette for at barna kan forbli nysgjerrige på naturvitenskapelige fenomener, oppleve tilhørighet til naturen og gjøre erfaringer med bruk av teknologi og redskaper».	Jan og feb	28.feb
Kommunikasjon, språk og tekst	«I barnehagen skal barna få mulighet til å erfare ulike formidlingsmåter av tekster og fortellinger, som kilde til estetiske opplevelser, kunnskap, refleksjon og møter med språk og kultur. Personalet skal invitere til utforskning av både muntlige språk og skriftspråk».	Mars og april	30.april
Antall, rom og form	«Fagområdet omfatter lekende og undersøkende arbeid med sammenligning, sortering, plassering, orientering, visualisering, former, mønster, tall, telling og måling. Det handler også om å stille spørsmål, resonnere, argumentere og søke løsninger».	Mai, juni og august	20.juni og 31.august

Årshjul

• FN-dagen 24.10.22:	Kurvfest med barn og foreldre, informasjon kommer
• Planleggingsdag 31.10.22	Barnehagen er stengt for barna
• Lucia markering 13.12.22	Nærmere informasjon kommer
• Nissefest 20.12.22	For barna.
• Samefolkets dag 6.2.23	For barna.
• Påsketengt 6.4-10.4.23	Barnehagen stengt
• Arbeidernes dag 1.5.23	Barnehagen stengt
• Vi markerer nasjonaldagen 16.5.23	For barna.
• Nasjonaldag 17.5.23	Barnehagen stengt
• Kristi himmelfartsdag 18.5.23	Barnehagen stengt
• Planleggingsdag 19.5.23	Barnehagen stengt for barna
• 2.pinsedag 29.5.23	Barnehagen stengt
• Planleggingsdag 5.6.23	Barnehagen stengt for barna
• Sommerfest 14.6.23	Nærmere informasjon kommer
• Sommerstengte uker, 28 & 29	

Kilder

Rammeplan for barnehagen: <https://bit.ly/2RloJJp>

Lov om barnehager: [Lov om barnehager \(barnehageloven\) - Lovdata](#)

Stortingsmelding nr. 6: <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/meld.-st.-6-20192020/id2677025/>

FNs bærekraftsmål: <https://www.fn.no/Om-FN/FNs-baerekraftsmaal>

Barnekonvensjonen: <https://www.fn.no/Om-FN/Avtaler/Menneskerettigheter/Barnekonvensjonen>